

Utrecht, 16 mei 2023

Excellentie, geachte mevrouw Helder,

Op 1 januari 2020 is de Wet zorg en dwang van kracht geworden. De Wzd-functionaris heeft een belangrijke rol in deze wet. Er is in de ouderenzorg echter een groot tekort aan Wzd-functionarissen. In een pilot van vier VVT-zorgorganisaties die samenwerken in de beweging Radicale vernieuwing zorg, is onderzocht welke rol de verpleegkundig specialist kan spelen als Wzd-functionaris. Uit twee onderzoeken van de HAN en UKON die zijn uitgevoerd, blijkt dat juist deze beroepsgroep goed de rol van Wzd-functionaris kan vervullen. In onze praktijken gaan we verder op de ingeslagen weg en passen we met ondersteuning van uw beleidsmedewerkers en IGJ-inspecteurs de onderzoeksinzichten verder toe. In de Wzd komt de beroepsgroep verpleegkundig specialisten nu echter nog niet in aanmerking om deze rol te vervullen. Nu blijkt dat de verpleegkundig specialist over de kennis en kunde beschikt die nodig is om onvrijwillige zorg in brede zin te toetsen en de kwaliteit van deze zorg te bewaken. Daarom vragen we uw steun.

Van medio 2020 tot medio 2023 is een pilot uitgevoerd, die onderzocht is middels twee onderzoeken, verricht door de HAN (2021) en door UKON (2023). De pilot is uitgevoerd vanuit de beweging Radicale vernieuwing zorg. Vanuit het motto: 'vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van cliënten'. Want dat is waar de Wzd uiteindelijk om draait. Uit het HAN-onderzoek bleek dat verpleegkundig specialisten ter zake bekwaam zijn om de rol van Wzd-functionaris uit te voeren, ook zonder de mandaatconstructie die in het kader van de pilot als noodzakelijk was gesteld. De verpleegkundige achtergrond, een kritische en analytische blik en ruime kennis en ervaring met alternatieven voor zorg met dwang worden als belangrijke elementen gezien bij de rol van Wzd-functionaris. Ter beoordeling, terugdringing en verdere voorkoming van de toepassing van onvrijwillige zorg.

Recent verscheen het vervolgonderzoek van UKON, waarin 17 competenties werden vastgesteld die kenmerkend zijn voor een deskundige Wzd-functionaris. Een novum. Nog niet eerder werden de competenties die noodzakelijk zijn om als Wzd-functionaris te functioneren onderzocht. Een Wzd-functionaris is ter zake kundig als deze op verschillende niveaus in de organisatie kan handelen volgens de letter én de geest van de wet. Vanuit een open en onafhankelijke houding door de communicatie per situatie aan te passen. Daarnaast bleek ook hier dat de deelnemers aan het onderzoek de verpleegkundig specialist als ter zake kundig ervaren in de rol van Wzd-functionaris. Zowel op het gebied van beoordelen van zorgplannen en toezicht houden, als op het gebied van het ondersteunen van de organisatie in het Wzd-beleid en het ondersteunen bij het zoeken naar alternatieven voor onvrijwillige zorg.

De resultaten van de pilot en de beide onderzoeken zijn op verschillende fronten van belang. Voor cliënten is belangrijk dat door de inzet van een aanvullende groep Wzd-functionarissen het gemakkelijker wordt om snel een deskundige Wzd-functionaris ter beschikking te hebben. Zodat zoveel mogelijk zorg met dwang voorkomen kan worden en de aandacht zoveel mogelijk uit kan gaan naar vrijheid, veiligheid en het levensgeluk van cliënten. En zodat, als het niet anders kan en zorg met dwang toegepast wordt, dit uiterst zorgvuldig kan gebeuren.

Voor beleidsmakers is van belang dat door de toevoeging van de verpleegkundig specialist, de beleidsdoelen (het levensgeluk van cliënten en daarmee dus ook het terugdringen van zorg die mensen niet willen) sneller in zicht komen. Voor verpleegkundigen betekent de toevoeging van de verpleegkundig specialist als Wzd-functionaris een verbreding van de professionele mogelijkheden, waardoor het vak aantrekkelijk blijft en zeggenschap geborgd wordt.

Daarnaast is het onderzoek van belang voor het onderwijs, omdat voor het eerst onderzocht is welke competenties van belang zijn bij het goed uitoefenen van de rol van Wzd-functionaris. Nieuwe kennis dus, die in academische netwerken gedeeld kan worden en die kan dienen als uitgangspunt bij scholing.

De resultaten van de pilot brengen bovendien de droom van de beweging Radicale vernieuwing dichterbij. Die droom is om zorg zoveel mogelijk te organiseren rond de relatie tussen de mens die zorg nodig heeft, diens naasten en de zorgverleners, en datgene wat voor hen van waarde is. Organisaties, instanties, kaders, regels en structuren zouden ten dienste moeten staan van de wijze waarop we samen leven, samenwerken en samen de zorg regelen.

De pilot rondom de verpleegkundig specialist als Wzd-functionaris brengt die droom een klein beetje dichterbij. Wij (deelnemende zorgorganisaties binnen de beweging Radicale vernieuwing zorg) gaan in onze praktijken dan ook verder op de weg die we met onze pilot ingeslagen zijn en passen de inzichten uit de onderzoeken verder toe. Uw beleidsmakers en IGJ-inspecteurs ondersteunen ons hier in. Wij vragen om uw steun bij het opnemen van de verpleegkundig specialist als Wzd-functionaris bij de herziening van de Wet zorg en dwang, die nu gaande is. Zodat iedereen in de sector gebruik kan maken van onze bevindingen. Voorts vragen wij u om de door ons in de pilot ontwikkelde werkwijze rondom de inzet van de verpleegkundig specialist als Wzd-functionaris, tot de wetswijziging een feit is, expliciet te onderschrijven. Dat helpt ons, onze collega's, cliënten en naasten namelijk om hier extra vertrouwen in te hebben en ons gesteund te voelen.

Met hartelijke groet namens de beweging Radicale vernieuwing zorg,

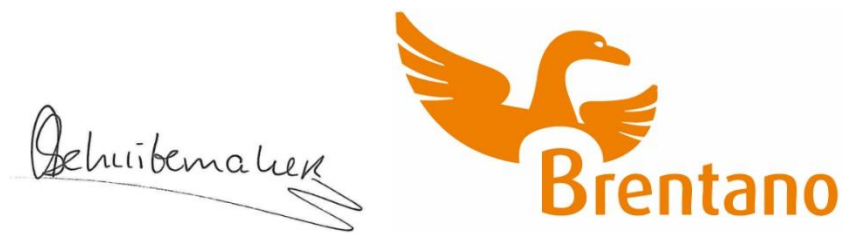
Caroline Beentjes

Bestuurder Zorggroep Woonzorg Samen en trekker actieteam Vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van cliënten

Deze brief wordt onderschreven door:

Angelique Schuitemaker (bestuurder Stichting Brentano Amstelveen)

Dennis Bloemraad (specialist ouderengeneeskunde, WilgaerdenLeekerweideGroep)

Ingeborg Visser (verpleegkundig specialist, Stichting Innoforte)

Fedde de Boo (voorzitter Cliëntenraad, Zorggroep Woonzorg Samen)

Lia de Jongh (voorzitter Raad van Bestuur, Stichting Topaz)

Jaap Kappert (verpleegkundig specialist, bestuurslid V&VN)

